

Rippl-Rónai Múzeum

Néprajzi Szakág

Együd-hagyaték

Leltári szám: RRM EA-A-167.20

Somogyi népszövegetek 2.

KATOWADALOK

BANA - OERSEK

50 OLDAL

Gyászba borult az egész Balaton,
Sétál a vándor a híres vasuton,
Vele hozza a feleségét, a napát,
Meghozza a magyarok szabadságát.
Vele hozza a feleségét, a napát,
Meghozza a magyarok szabadságát.

volt/

Kánya, Vaszynek János, 1888./nagyapjától hallotta, aki 48-as

Elment Rudolf Lengyelországba,
Majd visszajön Szent György-napjára,
Meghozza a koronát,
Magyarok szabadságát,
Üldözi a német reklutát.

De a német reterál,
Komáromig meg sem áll,
Komáromnál kov^ítét csinál.

Most érkeztem Párizsból,
Abbul az idegen városból,
Megtaláltam abba három magyar szót:
Nyisd ki kedves babám az ajtót!

Jaj, de későn nyitod ki,
Talán nem is tudod, ki van odaki,
Kalap a fejembe, nem sapka,
Én vagyok egy szabadságos katona.

"...ezt még az én dédöregapám, aki, mikor a Velencei tóná vót, akkor vót katona. A horvátokat a magyarok szorították bele a tóba/1856-ba?/. Megtámadták a horvátok a magyarjokat, valami invázó vót; öregapám akkor vót katona és beleszorították a horvátokat a Velencei tóba. Nyóc éves gyerek vótam, amikor öregapámtól hallottam... ez akkor vót, katona nóta vót. ^Uesélte öregapám, hogy mikor lütték őket a horvátok, akkora golók vótak, mint egy rendes tök, aszongya, oszt leesett a földre, s körösztü-ugották, oszt egurút a lábuk között... de ha valakinek nekiment, azt agyonvágta.... Ozorát is emlegett, aszongya: vót egy nagy horhó, oszt azt kerügették... a horvátok meg ott áttak egész nap; nem mertek továbbmenni.....

ementek odáig, meg visszagyűttek, meg huszárság vót. Ogzt
azt hitték ezek/a horvátok/, hogy sohase érnek köröszti
azona hegyen. Ezt meséte öregapám, huszár vót...."

Kánya, Vasznyek János, 1888.

A vadgalamb rászállott a buzára,
Én azelőtt rá se néztem a lányra,
Amiuta a vadgalamb rászállott,
Elszeretem én az egész világot.

Ha elvisznek csernavicki egyesbe,
Vasat vernek lábomra és kezembe,
Vasas lábam fájdalomimban zörgetem,
Jaj, Istenem, hol a szabad életem!?

Berzencei számtartó kezjébe,
Mőérett a ropogós cseresnye,
Ojjan piros, mind a csöppentett vér,
Mőghaloka régi szeretőmér.

Biró, biró, berzencei biró!
Két szemedet vájja ki a holló,
Mér soroztál engőm katonának?
Itt kell hagyni a régi babámat.

Berzence, Sánta Vendelné, 1896.

Kurucoknak kedves földje,
Gyöngyös mente, Rába-völgye,
Pápa tája, Győr eleje, :/:
De jó ennek a kenyere.

Bakony alja, Ság mezeje,
Vitézek fölnevelője,
Bő áldásba éltetője, :/:
Jaj, de messze estem tőle!

Tihany/Kapoly/, Pintér Pálné, 1911.

Most jó lenni katonának,
Mert Kossuthnak verbuválnak,
Kossuth Lajos nem lett vóna,
Katona se lettem volna,
Éljen, éljen a nemzet!

Gyere pajtás katonának,
Téged tesznek kapitánynak,
Pár esztendő nem a világ,
Éljen a magyar szabadság,
Éljen, éljen a nemzet!

Kiskunságba verbuválnak,
Ott szedik a rekrutákat,
Tyuha-ha-ha, haj!
Gyere pajtás katonának,
Jobb sorod lesz, mint apádnak,
Tyuha-ha-ha, haj!

Se nem kapálsz, se nem kaszálsz,
Csakánachányok után sétálsz,
Tyuha-ha-ha, haj!

Esik eső, bugyborékol,
Szóll a kakas, kukorékol,
Tyuha-ha-ha, haj!

Süvegemen nemzetiszin rózsa,
Ajkamon a kisangyalom csókja,
Ne félj rózsám, nem megyek világnak,
Nemzetemnek vagyok katonája,
Nem kerestek engemet kötéssel,
Zászló alá magam csaptam én fel,
Szülőanyám, te szép Magyarország
Hogyne lennék holtig igaz hozzád.

Tihany/Kapoly/Pintér pálné. 911.

Szép élet a honvéd-élet A hazáért szenvedni,
A hazáért, egy csinos barna lányért Oldalfegyvert viselni,
Oldalfegyver az oldalamon, Csinos barna kilán a galambom,
Sej, jobb is volna a kisangyalom karjai közt pihenni.
Kovács pengeti a vasat, Néha meg is fordítja,
Odehaza a babámat Más legény csalogatja,
Ne csalogasd az anyimet, Azt a kutya, betyár mindenedet,
Sej, jobb is volna a kisangyalom karjai közt pihenni.

Tihany/Kapoly/, Pintér Pálné, 1911.

Galicia szélen van egy magas eperfa,
Alatta fekszik százhuszezer meghalva,
Bajátársai bajnáttal ásták a sírját,
A kapji lányok keservessen síratják.
Szinaranyból vana béke trombitája,
Annak a szóllását de sok kislány várja,
Fujjad kürtös, fujjad! elfújod-e végre,
Vajon mikorm lesz a világháborúnak vége?

Jaj, Istenem, megöblöm magamat,
Katonának viszik a fiamat,
Katonának viszik a fiamat.

Édesanyám, ne ölje meg magát,
Kérje inkább meg a Ferenc Jóskát,
Inkább kérje meg a Ferenc Jóskát.

Lember alatt van egy kerek erdő,
Közepébe van egy gyásutemető,
Abba fekszik százhusz magyar halva,
Eltemmette gyászos Galicia.
Ha meghalok, ki fog engem megsíratni,
Ki fog az én koporsómra szömfüdelet venni?
Szömfüdelem lesz nekem a véres köpönyegem,

Egy szép barna piros kislány majd megsírat engem.
Onnad felől, Triesztvx felől jönnek a katonák,
De sok csinos barna kislány várja a babáját,
De csak minden tizediknek jön vissza a párja,
Trieszt felől sötét sírba nyugszik a kedves babája.

Órmester úr, előre, előre!
Vezessen ki minket a harctérre!
Irja meg a vezetőnek, haj-csa!
De hadd sirjona kedves kisangyalom.

Gyenge a nád, lehajlik a földre,
Sir a kislány, elhallik messzire,
Elhallik a svaromléniára,
Meggzabadulok babaám, nemsokára.

Megy a gőzös lefelé,
Megy a füstje fölfelé,
Viszik a sok honvédbakát,
Sok kislánynak a babáját.

Engem babaám ne sirass,
Értem könnyet ne hullass,
Hullasztottam már én öleget,
Vége van szerelmünknek.

Kaposvári kaszárnya kapuba,
Kiállott egy katona,
Sárga cukrot ropogtat,
Engem oda csalogat,
Ráhajoltam a szavára,
Becsalt a kaszárnyába.

Ez a kislány de kicsi, de kicsi,
Már is a bakát szereti,
Alig töpörödött fel,
Máris néki a baka kell,
Göndör a haja, szép szája,
Én leszek a babája

Ez a barna kisleány kisétál a kiskertbe,
Tearószát szedeget a kezébe,
Barna kislány, kinek szeded a rózsát?
Öreg baka a babaám, annak szedek bokrétát.

Tihany/Kapoly/Pintér Pálné, 1911.

Kossuth Lajos bánatába,
Kiment a tenger partjára,
Ráborul a koronára,
Hova lett a katonája.

-

Ha felmegyek a tiroli hegyekbe,
Föltekintek a csillagos egekbe,
Csillagos ég, merre van a magyar hazám,
Merre sirat engem az édesanyám?

Jaj, Istenem, hol fogok én meghalni!
Hol fog az én piózs vérem kifojni?
Eltemetnek az erdei gyöngyvirágok,
Meggiratnak a gyulai leányok.

Csombárd/Osztópán/, Ivánczai Imre, 1904.

Ferenc Jóska/Horthy Miklós/ha fülül a lovára
Négyessévé meg a tüzér utánna,
Jaj,de szépen szól a katonabanda,
Édesanyám,ha hallaná,de sirna.

Tüzér-legény kihajol a nyeregből,
Csókot kér a régi szeretőjétől,
Adj egy csókot kisangyalom az útra,
Isten tudja,látlak-e még valaha.

Én a csókom nem adom a tüzérnek,
Mer a tüzér nem igaz szivből szeret,
Ha tüzér igaz szivből szeretne,
Maga mellé a lóvára ültetne.

Nem való vagy kisangyalom a lóra,
Táncol a ló,hátha leesel róla,
Majd,ha egykor én ülök a nyeregbe,
Táncolhat is a csillagos egekbe.

Andocs,Szücs Jánosné,Sipos Rozália,1913.

Hosszi árok,rövid palló,
Megrugott engemet a ló,
Ha mégegyszer megrug a ló,
Sohasem lesz belőlem jó.

Beittam én mindenememet,
Három vasas szekeremet,
Üsztökémet,taligámat,
Kire hagyom a babámat?

Édesanyám sok szép szava,
Kire nem hajoltam soha,
Hajoltam egy betyáréra,
Nem az édesanyáméra.

Édesanyám udvarába
Kinyilt a rózsa magába,
Szomoru szél hajtogati,
Berukkót,ki leszakajti.

Tapsony,Varga Imre,1907.

/I.világháborús dalok/

Ferenc Jóska ládakulcsa
Elveszett a háborúba,
Jaj, Istenem, sose lesz meg,
Sohasz szabadulok meg!

Megvan már a ládakulcsa,
Meggzabadulsz öreg baka,
Meggzabadulsz, hazamehetsz,
Babád mellé le is fekhetsz.

Somogysámson, Gál Lajos, 1908.

-

Kaposvári réztoronyba
Kilencet ütött az óra,
Nem ütött az nékem jóra,
Máris ki vagyok maradva, :/:

Éfélíg van kimaradás,
Éfél után jó mulatás,
Egyet, kettőt nem hallottam,
Hármat, négyet nem akartam,
Igy hát reggelig mulattam.

Másnap reggel nyolc órára
Állok a kihallgatásra,
Százados úr egyre dumál,
Laktanya-fogságot kínál, :/:

Százados úr, arra kérem,
Engedje el a büntetésem,
Messze lakik a kedvesem,
Nyolc órára ott kell lennem, :/:

Százaos ur káromkodik,
A szeretőd hétszentségit,
Még annak is a dacára
Harminc nap leszöl bezárva, :/:

Somogysámson, Gál Lajos, 1908.

Észake van,ragyognak a csillagok,
Ki az,aki ijjen késő kóderog?
Én vagyok,mert nem tudok énelaludni,
Fáj a szivem,meg kell annak hasadni.
Gyertek lányok,öltözzünk feketébe,
Menjünk ki a nagy kaszárnya elejbe,
Kérjük ki a,kérjük ki a jászkoporsót,
Nézzük meg,hogy ki babája nyugszik ott.
Hács,Lang Henrich,1906.

Sej,biró,biró,te kisgeszti biró,
Két szemedet szedje ki a holló,
Mér irtad be a nevem katonának,
Sej,mikor engem a lányom is sajnálnak.

Arra alá jönnek a huszárok,
Már messziről fénylik trombitájuk,
Egy közülük ojjan busan fujja,
Én a tied kisangyalom ugy se leszek soha.

Kaposvár,Fehér Lajosné,1905.

Ezernyolcszázkilencvenkettőbe
A jó Isten lenézett a földre,
Lenézett a szép Magyarország közepére,
Mikor a jegesek bejöttek Erdéjbe.

Ej anyám, kedves édesanyám,
Te voltál a fölnevelő dajkám,
Fölneveltél engem ekkorára,
Barna kislány szive fájdalmára.

Elszökött a szilaj csikóm a rozmaringerdőbe,
Elszakadt a ráncos száru csizmám a sok keresésbe,
Ismerem acsengőm a szép szállásáról,
Ismerem a kedves szeretőmet ékes járásáról.

Ékesa a járása, a szeme kacsintása,
De kedvemre nevelkedett minden mozdulása.

Tudod-e, hogy mit fogadtál csütörtökön este?
Azt fogadtad, sose leszel boldog soha életedbe,
Tekints fel az égre, a csillagos magos égre,
Elátkozlak, sose leszel boldog egész életedbe.

Szépen szól a, szépen szól az egek trombitája,
Szépen járja, szépen járja kis pejlovam lába,
Járja, járja, járja, kis pej lovam kese-lába, :/:
Truccolt bajcú barna gyerek most ütt a hátára.

Beváltam tűzérnek,
De lovat nem adtak,
De lovat nem adtak,
Gyalog masiroztam.

Kértem a kapitányt,
Adjon egy paripát,
Ugy visélem gondját,
Nem talál benn hibát.

Erre a kapitány
Nagyogni megörüle,
Ím van száz remondap
Válasszol belőle.

Amind ott sétálok
Száz remonda faránál,
Egyszer csak megállok
Egy deres csikónál.

Ez lesz jó, ez lesz ló,

Ez a deres csikó,

Ez a deres csikó

Tűzér alá való.

Tűzér a lovára,

Kard a bal oldalára,

Kard a bal oldalára,

Ugy megy a csatába.

Kikötöttem lovamat

Szomorufüzfához,

Hullasztom könnyemet

Két első lábához.

Adj egy csolkot angyalom

Utiköltségre,

Hogyha visszajövök,

Százat adok érte.

Akkor lesz énnekem

Visszajövetelem,

Majd ha egy szem buza :/:

Száz keresztet terem.

Ádánd/Mindszentkália/, Horváth Ferencné, 1910.

Megy a nap lefelé,

Az ég alaj felé,

Rukkolnak a gyerekek,

A tizenhétévesek

A kaszárnya felé.

Bemegy a szobába,

Leül a vaságyra,

Bura hajtja a fejét,

Siratja a kedvességét,

A meleg tábori ruhába.

Istenem, Istenem!
Mi lesz énbélőlem?
Elvittek katonának,
Itt hagyom a babámat,
Köszönetlen legények számára.

Értény, Ágyik Jánosné, 1902

Ferenc Jóska nemzetiszin lobogója,
De sok magyar gyerek esküszik alatta,
Három ujját tartja föl amagas égbe,
Ugy esküszik föl a három esztendőre.

Jaj,de nehéz három évet kiszolgálni,
Száraz fügefának zöldellését várni,
Száraz fügefának földre lehajlik az ága,
Szép a babám,Marcaliba nincsen párja.

Marcali/Sármellék/,Belovári András,1893.

-
Verd meg Isten a mészáros urakat,
Mért vágják el a kisborjunak lábát,
A kisborju,hogy nem tud mennyi négy lábán,
Szegén magyar/baka/gyereg viszi a hátán.

Marcali,/Sármellék/,Belovári András,1893.

Édes jó anyám, mér szültél a világra,
Negyvenkettős ágyúgoló számára,
Negyvenkettős ágyúgoló hogyha eltalál,
De még azt se mondom, voltál-e édessanyám.

-
A gőzösnek hat kereke,
Bárcsak össze-visszatörne,
Bárcsak össze-visszatörne,
Téged babám el ne vinna.

Viszi, viszi Budavára,
Budavári kaszárnyába,
Od várják az új regrutát,
Kinek göndör hajádx vágják.

Göndör hajam, ha levágják,
Babám kötényibe rakják,
Nincsen amyi hajamszála,
Ahány csöpp könny hullik rája.

A gőzösnek hat ablakja,
Nyujtsd ki babám kerod rajta,
Nyujtsd ki babám mind a kettőt,
Jobb szeretlek, mind ezelőtt.

-
Édesanyám lánya voltam,
Még szeretőt nem tartottam,
Mikor szeretőm akadott,
Édesanyám kitagadott.

Édesanyám rózsafája,
En vagyok a legszebb ága,
Legszöbb ága, legszöbb lánya,
A legények bokrétája.

Barna legény leszakított,
Kalapjába elhervasztott,
Barna legény leszakított,
Kalapjába elhervasztott.

Somogyssitfa, Tislér Antalné, 1898.

Majd ha egyszer vége lesz a sok-sok szenvedésnek,
Nézzétek el tüzérnek, ha egy kicsit részeg,
Megszabadult száz haláltól, hazafelé visz az útja,
Kifelé áll a bunkerből a szekérének a rúdja.

Odahaza száz ölelés, száz édes csók várja,
Nem a hideg lövésszárak. más lesz a párnája,
Nem füttyül a füle mellett, sejt, csak esti szellő,
Azt füttyüli, a csatában ő volt a legelső.

-
Lemberg alatt van egy kerek erdő,
Közepibe van egy jásztemető,
Abba nyugszik százhusz magyar huszár,
Eltemette a rokitnaji mocsár.

Édősanyám, ne kerssön engöm,
A sok között ugy sem talál engöm,
Nincsen köröszt sirhalmom elején,
Mint egy állat, temedve vagyok én.

Édősanyám kapott egy levelet,
Abba kapta halálesetömet,
Sirhat-rihat, szegény, bánatába,
Nem talál a fia sirhalmára.

Szena, Zóka Gyurkó Sándor, 1920., Zóka Gyurkó Jánosné, 1904.

Hej, Dunáról fuj a szél,
Feküdj mellém, maj nem ér,
Dunáról fuj a szél.
Ha Dunáról ne, fujna,
Ijjen hideg nem volna,
Dunáról fuj a szél.
Hej, Dunárom, Dunárom,
Vendel az én gunárom,
Dunárom fuj a szél.

Betzence, Sánta Vendelné, 1896.

-
Uj a cszmám, el akarom viselni,
Zédesanyám nem akarja jengedni,
Engedd anyám, hadd húzzam föl a csizmám,
Októberba sarkantyút veretk rá.

Ezt a lejánt el akartam szeretni,
J/A zédesanyja nem akarja jengedni,
Kilopom a zédesanyja üléből,
Letagadom a csillagot az égről.

- /mentem/
Mikor voltam sorozatra az igali Koronába,
Rövid szárú magas csizmám térdig elmerül a sárba,
Rövid szárú csizmám térdig elmerült a sárba,
Megkaptam a két koronát hosszú piros pántlikával.

Mikor mentem hazafelé az igali Koronából,
Mindig azon gonduklodtam, hogy ki lesz az utitársam,
Maj lesz utitársam az én jó barátom/pajtásom/
Ki megássa siromat Románia hegyaljába.

-
Az igali Koronára rásütött a nap,
Megjöttek a vizitáló nagy urak,
Engem rózsám ne sirass,
Értem a könnyed ne hullasd,
Beirták a nevemet a nagykönyvbe,
Az igali Korona vendéglőbe.

Kisbárapáti, Tóth I re, 1902
m

Kaposvári kaszárnya, de magas a teteje,
Ráhajlik a cseresnyefa levele,
Cserebogár csipd le annak levelét,
Le ne törje, sejhaj a rezescsákóm tetejét.

Kapozsvári laktanya, de magas az ablaka,
Huszárgyerek most könyököl ki rajta,
Zöld az erdő, zöld a mező ideki,
Huszárgyerek a babám, a kaszárnyából gyere ki.

Édesanyám rózsafája,
Én vagyok a legszebb ága,
Ki-kihajlok az utcára,
A legények bosszujára.

Édesanyám rózsafája
Engem nyilott utoljára,
Bár sohase nyilott volna,
Maradtam volna bimbóba.

Édesanyám mondta nékem,
Minek a szerető nékem,
De arra azt felelem,
Gyötör anyám a szerelem.

Édesanyám rózsafája,
Én vagyok az ága,
Én vagyok a Károly király
első katonája,
Százhusz éles nyomja a vállam,
Szívemet a nehéz bubánat,
Itt kell hagyni a kedves babámat,
Szívemet megöli a bánat, a gond,
szívemet megöli a bánat.

Ez a kislány, ha bemegy a csárdába,
Rakott szoknya csak úgy ugrik utánna,
Rakott szoknya, szép fekete, göndör haja,
vállára kétfelé van vágva,
De szeretnék velemenni a bálba.
Velemenné, velemenni a bálba,
Páros csolkja hogy ne lenne hijába.

Andocs, Asszonytársaságban.

Kedves édesanyám, nincs énnékem szeretőm,
Ki mossa ki az én szennyes zsebkendőm?
Mosd ki anyám, fehér legyen, fehér, mint a hó,
Letelt a szakadás, nékem szól a behívó.

Kedves édesanyám, ha föl akrsz keresni,
Doberdói nagy hegy alá gyere ki!
Megtalálasz egy gránáttépte fenyőfa alatt,
Kedves édesanyám, ^{ot}kisírhatsz magadat.

-
Erdő mellett nyírfakereszt jelzi majd síromat,
Sírhalomra ráborul a fenyves erdő lombja,
Ágyúgojó, trombitaszó lesz majd bucsuztatóm,
Vérrel füstött hóköpönyeg lesz majd a takaróm.

Széles az Isonzó vize, keskeny a hid rajta,
Ne menj arra barna babám, mer leesel róla,
Nem baj babám, hadd esek az Isonzó vizébe,
Isten tudja, mikor lesz a világháborúnak vége?

Szena, Pap Deák Imréné, 1908

-
Besorozott Károly király Három esztendőre,
Azér lettem én katona, Mer én árva vagyok,
Nincsen nékem édesanyám, Sej, aki megsírasson.

Maj megsírat, maj meggyászol, Csinos barna kislány,
Kivel élem a világot Nagy háboru után.
A háboru majd elmulik, De még as soká lesz,
Hát az a sok csinos barnak kislány Istenem hová lesz?

-
Lemberg felett van egy kerek erdő,
Abba van egy magas jásztemető,
Abba fekszik százhusz magyar baka,
Eltemette jászos Galicia.

Édesanyám, ne keressen engem,
A sok között ugy se talál engem,
Nincsen kereszt a sírom elején,
Ugy fekszek, mint egy állat elejtvén.

Tókos, Kristóf Lajos, 1903.

Ha kimögyök, ha kimögyök a nagy gyakorlótérre,
Nincsen kislán, barna kislán, ki utámmam ne nézne,
Jobbra, balra kacsingatok, vezérszóra nem hallgatok,
Azér löttem, azér löttem az egyesbe bezárva.

Nem teccött a hadnagy úrnak kettősrendek, jobbraát,
Inkább teccöt, inkább teccött futólépés, hátraarc!
Futólépés, fekügg baka, kutya baka máma nem lössz csusza,
Mert nem tudtáa gyakorolni, máma ne mögyünk haza. //:

Szép a baka, haj-haj-haj, mikor masérozik,
Férevágja ja csákóját, Nagyot káromkodik,
Esik az essó, esik, Kis bajnétom ázik,
Jeges a fegyverem szija, galambom, gyenge karom fázik,
Fázik a testöm, a lölköm, Ölelj meg édesöm!
Adj egy pár csolkot, galambom, mingyár mögmelegsöm.
Fázik a testöm, lölköm, Ölelj mög édesöm,
Adj egy pár forró csolkot, galambom, mingyár mögmelegsöm!

Pogányszentpéter, Kiss József, 1899.

Ferenc Jóska udvarába Van egy terbéles diófa,
Kis pejlovam fölnyergelve Ott áll egyedül alatta,
Fényes annak a zablája, Cukros a babám pici szája,
Ráhajtom a bus fejemet Rózsám ölelő két karjára.

Megirtam a gyászlevelet Károl Királnak magának,
Ne sorozzon, ne sorozzon Be engem katonának,
Árva vagyok magam is, Tudja azt az egész világ is,
Árva vagy te kisangyalom, Árván maradhatsz még sokáig.

Magasdpuszta, Sebők Józsefné, 1910/és férje/

Jaj, de szépen hangoznak hajnalra,
Baka-gyerek az ágyába haklgatja,
Kelj föl baka bakancsodat pucolni,
Korán reggel ki kell neked rukkolni.

Huszárvagyok, nem bakancsos katona,
Rám illik a sárga zsinyóros ruha,
Sárga zsinyór, közepibe fekete,
De sajnos a magyar huszár élete.

Szép a huszár, ha fölül a/nyeregbe/lovára,
Fényes kardot köt a bal oldalára,
Jobb kezével védelmezi a hazát,
Bal kezével öleli a babáját.

-
Ruzsa voltam, mikor én megszülettem,
De bus lettem, mikor katona lettem,
Elvitték a katonákat messzire,
Ferenc Jóska köserű könyerére.

Verje Isten, ki a gőzöst csinyáta,
De még jobban, aki feltalálta,
Elvitték a katonákat messzire,
Ferenc Jóska köserű könyerére.

-
Dráva partján mandulafa virágzik,
Mandulája vizebe esik, elázik,
Beizentem én a vizi-bujárnak,
Szedje ki a madulát a babámnak.

Dráva partján lovagolno nem lehet,
Attól félek, hogy a Drávába esek,
Lovam hátán félrecsúszik a nyereg,
Dráva vize habjai kört elveszek.
Kék szivárvány koszorúzza az eget,
Elrabolták tőlem a szeretőmet,
Elrabolták tőlem azt a csillagot,
Mejjik mindig a szemembe ragyogot.

Berzencébe végigmenni nem merek,
Mert azt mondják, hogy szeretőt ~~keresek~~ keresek,
Egyik nézi lábamon a cipőmet,
Másik nézi a leánycsalógató szememet/legénycsalogató../

Kisangyalom, ha katona nem lennék,
Ablakidba sok jó estét mondanék,
De mivel, hogy kisangyalom katona vagyok,
Kaposvári kaszárnyába hervadok.

Berzencei halastó, halastó,
Beleestem kocsistól, lovastól,
Jaj, Istenem, ki vesz ki belőle,
Annak leszek igaz szeretője.

Berzencei ropogós hid alatt,
Három kislány rozmaringot arat,
Én leszek a rozmaring kévekötője,
Barna kislány igaz szeretője.
Ez a kislány papucsot varratot,
A sarkába sserelmet rakatott,
Kiesett aszerelem a papucs sarkából,
Jaj, de távolestem a babámtól.

-
Kedves Juliskám, nem írhatok levelet,
Szilaj csikó elrúgta a kezemet,
Siralmas a szilaj csikó rugása,
Sir a Juliska, hallik a zokogása.

Piros pántlika a bajnétem kötője,
Nem is legény, kinek nincs szeretője,
Nem is legény, kinek kettő, hátom nincs,
Az sem barna lány, kinek göndör haja nincs.

Berzence, Sánta Vendelné, 1896.

Mikor mentem a szennai templomba,
Fehér galamb szállott a vállamra,
Fehér galamb súgja a fülebe,
Mégjött már a behívólevelem.

Tegnap este behivatott a bíró,
Hogy megjött a katonai behívó,
Kék cédulát adott a jobb kezembe,
El köll menni október elejére.

-
Ej, bíró, bíró, bíró, kikéte szennai bíró,
Kér szömdet szödje ~~kik~~ ki a holló,
Mért ittad be a nem katonának!

Ej, mikor engemet a lányok is sajnálnak.
Ej, minekmenjekel a szennai templomba!
Nem látom a babámat a sorba,
Sem a sorba, sem a sor szélésbe,
Ej, tegnap vitték el a jászos temetőbe.

-
Nem, nem, nem megyek, nem megyek katonának,
Inkább megyek zöld erdőbe betyárnak,
Zöld erdőbe, ha elér a nagy álom,
Babám ölébe/karja közt/ nyugodalmam találom.

El-el-elmegyek, nem maradok ez tájon,
Hogy a szívem a babámér ne fájjon,
Mert a szívem a babámér nagyon fáj,
Szölkét szeretök, mert a barna mögcsalt már.

-
Ágas-bogas a diófa ága,
El köll menni innen nemsokára,
Leiratom hiremet, nevemet,
Nektök hagyom a kedves szeretőmet.

Csak azt mondják, hogy én korhej vagyok,
Magam is jól tudom, hogy az vagyok,
Ojjan vagyok, mint az engedelem,
Két orcámon nyilik a szerelem.

Szenna, Fekete József, 1889

Nemesdédi keft alatt, kert alatt,
Rézsarkantyua ott maradt, ott maradt,
Breggy rózsám keresd meg, sejt keresd meg,
Ha megleled, pengesd meg, pengesd meg.

Nemesdédi kert alatt, kert alatt,
Az én babám rozmaringot arat,
Én vagyok a rozmaring kévekötője,
Barna kislány igaz szeretője.

Nemesdédi halastó, halastó,
Belejestem kocsigol, lovastól,
Jaj, Istenem, ki vesz ki, sejt de ki vesz ki?
Sajnál-e még engemet valaki.

Nemesdéd, Tolnai Géza, 1908.

Nemesdédi vendégfogadóba

Leesett a csizmámnak a sraka,
Lesz majd a nak sarka is, talpa is,
Vót szeretőm szölke is, barna is.

Édesanyám, gyujtsa meg a lámpát!
Hadd puculom ki az eksztra csizmám,
Jaj, de homájossan ég a lámpája,
Nem lett fényes az éksztra-csizmám szára.

Nemesdéd, Tolnai Géza, 1908.

Jaj, Istenem, jaj, Istenem, bevisznem az eggyesbe!
Vasad vernek, vasad vernek láhomra és kezemre,
Jaj, Istenem, seje-haj, szoritja a kezemet,
De még jobban, de még jobban a bánatos szivemet.

Jaj, Istenem, seje-haj, szoritja a kezemet,
Babám szive, babám szive a bánattól megreped.

Kutas, Borbély Lajos, 1903.

Széles az Isonzó vize, keskeny a hid rajta,
Ne menj arra barba babám, mer leesel róla,
Engedjétek, hadd essem az Isonzó vizébe,
Uszem lessz a háborúnak tizennégybe vége.

Széles az Isonzó vize, keskeny a hid rajta,
Ne menj arra barna babám, mer leesel róla,
Nem esem én, nem esem az Isonzó vizébe,
Inkább veled esem kisangyalom szerelembe.

Torvaj, Ájzett Jánosné, 1912.

Ferenc Jóskaládájába Van a nevem beleírva,
Elveszett a láda kulcsa, Meg sem szabadulok soha.

Megvan már a láda kulcsa, Szabadulhatsz új regruta,
Hazamehetsz, leszerelhatsz, Babád mellé le is fekhatsz.

Tapsony, Bán Farkas József, 1898.

Rejen, rejen, doh-hej, rejen rekszum,
Direkció a pozsonyi templom,
Lesz maj még a direkció más is,
A pozsonyi vasutállomás is.

"Mikor mentünk ki marsba a frontra, akkor énekütük"

Elmentem én pünkösdkor a templomba,
Fehér galamb rászállt a vállomra,
Fehér galamb asz sugta a fülembe,
Megjött már a behívólevelem.

A behívólevelet megkaptam,
Könnyes szemmel el is olvasgattam,
Az van írva behívóm sarkára,
Árván maradsz babám nemsokára.

Édesanyám kiment a kiskertbe,
Föltekintett a csillagos égre,
Jaj, Istenem, megölöm magamat,
Katonának viszik a fiamat.

Édesanyám, ne ölje meg magát,
Kérdezze meg első Ferenc Jóskát,
Első Ferenc Jóska is azt mondja,
Egy se legény, aki nem katona.

Tapsony, Bán Farkas József, 1898.

Tikos, Sifter Boldizsár, 1895.

Az eggyesbe de kemények az ágyak,
Nem ojjan, mint kedves babám tenálad,
Két szál deszka derékalja, fejfája,
Nyári pokróc takaródzó dunyhája.

-

Csipkefüggöny az ablakján,
Fére van az hajtva,
Arra jár egy honvéd-tüzér,
Bé bekacsint rajta.

Ne kacáingass honvéd-tüzér,
Az én ablakomba,
Inkább gyere, inkább gyere,
Feküdj az ágyamba!

Varjaskér, Hosszú Lázár, 1898.

-

Sej, mikor mentem Székesfehérvárra,
Széket hoztak, hogy üljek le rája,
Od vágják le a göndör hajam szálát,
Sej, kisangyalom kötényébe vágják.

Tapsony, Barabár Lajosné, 1883.

-

Édesanyám rózsafája, én vagyok az ága,
Én vagyok a Károly király vitéz katonája,
Százhusz éles nyomja a vállam, szívemet a bubánat,
Itt kell hagyni a kedves Mariskámat, szívemet megöli a bánat.
Amerre én járok-kelek, még a fák is sirnak,
A fáknak a gyenge levelei könnyeket hullajtának,
Sirass, sirass rezgő nyárfa, borúlj a babám gyenge vállára,
Sugjad néki be a fülébe, fáj, fáj, fáj a szívem érted.

Tapsony, Papné, Vida Matgit, 1928.

Malicia köröskörül füstölög,
Ferenc Jóska nagy ágyuja se dörög,
Dörögnek az ágyuk, ropogna a fegyverek,
Most látszik meg, mit ér egy magyar gyerek.

Kedves édesanyám, ha föl akarsz keresni,
Doberdói csatatérre gyere ki,
Ott látsz engem komisz szürke ruhában,
Kedves édesanyám, mér szültél a világra.

-
Ferenc Jóska édesapám, felesége édesanyám,
Azért vádolt el fiának, mert beváltam katonának.
Ferenc Jóska ládakulcsa elveszett a háboruba,
Elveszett a háboruban, meg sem szabadulok soha.

-
Onnadjd alól jön egy fehér hadsereg,
Ugy ágyuznak, még a fák is remegnek,
Éles gránát hasítja a levegőt,
De sok holttest borítja a harcmezőt.

Ha meghalok, meghagyom a babámnak,
Ne sirasson egyébkor, mint vasárnap,
Mert vasárnap ráér hozzám kijönni,
A siromat könnyeivel öntözni.

- Tapsony,

1931.

-
Ferenc Jóska édesapám,
Felsége édesanyám,
Azért vádolt el fiának,
Mer beváltam katonának.

Ferenc Jóska szobájába
Vas közé a nevem zárval,
Vas közé a nevem zárval,
Magam meg a kaszárnyába.

Elveszett a láda kulcsa,
Meg sem szabadulok soha.
Porzik a kisbári utca,
Hogyha végigmegyek rajta,
Hogyha végigmegyek rajta,
Nótát vert a cizmám sarka.

Kisbárapáti, Tóth Imre, 1902.

Kiindult a gőzös az állomásról,
Most a lányok sirva néznek utánna,
Minden szemre zsebkendő van takarva,
Ki babáját,ki rózsáját sirassa.

Ne sirjatok nyiregyházi leányok,
"emsokára visszagyüvök hozzátok,
Szóll az ágyu,ropognak a fegyvärenek,
Igy hát lányok nem gyühettek mivelenk.

Ha kiérünk a harctér mezejére,
Leüllünk egy lött ágyunak melléje,
Szóll az ágyu,ropognak a fegyverek,
Sürü gránát hasítja a felleget.

Édesanyám,mért szültél a világra?
Negyvennégyes ágyugojó számára,
Negyvennégyes ágyugojó eltalál,
Édesanyám ne várj haza soha már.

Ha meghalok,lányok eltemesettek,
A siromra rozmaringot tegyetek,
Az lögyön a nyirfakörösztre írva,
Itt nyugszik egy magyar huszár meghalva.

-
Mikor mentem Szerbiába,hegyes-völgyes határába,
Sirt a pajtás,hullt a könnye,mint a záporesső,
Ne sirj pajtás,ne sirj,letelik az idő,
Nekem izs volt három évem,de már nincsen időm.

Mikor mentem Szerbiába,hegyes-völgyes határába,
Egész uton gondulkodtam,ki lesz az én utitársam?
Majd lesz utitársam az én jó pajtásom,
Ki megássa a siromat szerbiai határába.

-
Gyertek ide öreg bakák,akik együtt szenvedtünk,
Nem való már,nem való már ez a világ minekünk,
Haggyuk itt a nyiregyházi lányokat,
Éljék velül a rekruták szomoru napjaikat.

Százados ur letöltöttem rendessen az időmet,
Reméllem,hogy nem fogja elfeledni a nevemet,
Rá van írval az egyes ajtajára,
Szegény testem,fáradt testem,de sokat volt bezárva.

Csurgó,Borbély Terét,1913.

Tótik a nagy erdő utját,
Viszik a székej katonát,
Ugy elviszik szegényeket,
Szegény magyar gyerekeket.

Ugy elviszik arra hejre,
Onna madár sem jó erre.
Elmegyünk mü, megkássátok,
Hogy még hirünk se halljátok,
Mikor hirünket halljátok,
Gyászlevelünl olvassátok.

-
Mikor mentem én ki Magyarország felé,
Kilenc kislány kísért az állomás felé,
Kilenc kislánnyal fogtam kezét sorjába,
Csak a drága Mariskám maradt legutoljára.

Szerbusz Mariskám, add ide a jobb kezed,
Mer én tégedet igazán szerettelek,
Jártam teérted sok esőbe, sok sárba,
Sokszor megvert az eső teéretted hijába.
Jártam teérted sok esőbe, sok sárba,
Igy hát kedves Mariskám csókot adhatsz utoljára.

-
Ádánd/Csiki/, Kecseti István, 1920.

Este van már, elmúlt kilenc óra,
Századkürtös a takarodót fujja,
Haz baka, haza kaszárryába,
Régesrégen elmúlt kilenc óra.

Nem hallagattam a kürt hívószóra,
Inkább egy csalfa lánynak szavára,
Napos káplár veri rám a vasat,
Gyöngé a babám szive, majd meghasad.

Siófok, Nagy Dezső, 1922.

-
Galicia temetőbe van egy szomorufüzfa,
Alatta a kisangyalom meghalva,
Bajtársai bajnétheggyel ásák a sirját,
Berzencei barna lányok köservesen siratják.

Megállok a berzencei utcasarkon egyedül,
Arra jön a kisangyalom, elkerül,
Mért is lehet egy kislánynak kőből a szive,
Hogy a régi szeretőjét kitagadja belőle.

- Berzence, Semofcsán Ferencné, 1910.

Kedves jó anyám, nem írhatok levelet,
Szilaj csikó rugta meg a kezemet,
Szilaj csió, fáj annak a rugása,
Sir a jó anyám, hallik a zokogása.

Kedves jó anyám, ha föl akarsz leresni,
Doberdói nagy erdőbe gyere ki,
Ott találsz egy cspkebokor-fa alatt,
Kedves jó anyám ott sirjad ki magadat.

-
Doberdónál van egy szomorufüzfa,
Magyar honvéd halva fekszik alatta,
Bajtársai szuronyheggyel ássák a sirját,
Odahaza magyar lányok siratják.

Gyertek lányok öltözzünk feketébe!
Menjünk ki a nagy kaszárrya elejbe,
Rugjuk ki a nyag kaszárrya rácsos ablakát,
Hadd ölelje minden lány a babáját.

Törökkoppány, Sümei Györgyné, 1936.

Haja-haja, gombos majoránna,
Kötényembe hullik a virágja,
Fölszönné azt sok jó édesanya,
Hogy a fia ne lönne katonaa.

Jaj, de bánom, amit cselködtem,
Hogy teveled szerelömbe estetm,
Szerelömbe nem estem, csak szóba,
Sajnálom, de nem töhetök róla.

Futá csikó, futa vásártérre,
Tartottam szeretőt a mult évbe,
Ha tartottam, én szenvedtem érte,
Kutya világ, ne hánd a szömömre.

Szena, Kiss Istvánné, 1892.

Kérem a kapitányt, adjon egy paripát,
Adjon egy paripát, hadd viselem gondját.
Ennek a kapitány De nagyon megörült,
Ott van száz remonda, válasszál közülük.
Szét remonda között föl-alá sétálok,
Egy deres csikónak Faránál megállok.
Ez a ló, ez lesz jó, ez a deres csikó,
Ez a deres csikó Huszár alá való.

Siófok, Pintér Károly, 1898.

Mikor mentem mesztegnyői templomba,
Fehér galamb szállott a vállomra,
Fehér galamb azt sugja a fülembe,
Megjött már a behívó levelem.
A behívó levelet megkaptam,
Könnyes szemmel el is olvasgattam,
Az volt írva mind a négy sarkára,
Árván maradsz babám de nemsokára.
Rozmaringot ültettem cserépbe,
Föltöttem a sifonér tetejére,
A rozmaring fölnőtt az ég felé,
Gyöngé vagyok a szeretóm mellé.
Rozmaringgal lakott jól a tehenem,
Mesztegnyőbe ment el minden jókedvem,
Maj megjön, ha Kelevizre beérek,
Maj ha én a szeretómmel beszélek.

Mesztegnyői asszonyok.

Három csillag ragyog fönn az égen egysorába,
Bucsuzóra jöttem hozzád babám utoljára,
Adj egy bucsucsolkot nékem,
Hatszor boldogabbnak érzem magam a harctéren.

-
Tab, Öregek klubja, Szabó Istvánné, 1909.

Gyertek gyerekek a cédulahuzásra,
Ne hallgassatok sok édesanya-sírásra,
Sok édesanyának fáj a szive a fijaér,
Zenyémix is fáj anyám a kedves babámér.

-
Széles az Isonzó vize Keskeny a hid rajta,
Ne menj arra kedves kisanygalom, mert leesel róla,
Ha leesek, hadd essek az Isonzó vizébe,
Én a tied úgy se leazek soha ez életbe.

-
Mosdós, Borzavári Józsefné, 1915.

Indul már a vonat Messze ki az állomásra,
De sok édesanya Sirval kacsingat utánna,
Ne sirj édesanyám, Visszajövök nemsokára,
Hogyha meg nem halok Valahol Oroszországba.

-
Horthy Miklós udvatába van egy fa,
Horthy-baka órséget áll alatta,
Az ő testén csak úgy feszül a ruha,
A babája, ha meglátná, de sirna.

Bodróg, Kiss Gyula, 1919, Takács József, 1903.

Galicia harcmezeje füstölög,
Ferenc Jóska rézágyuja ott dörög,
Szólnak az ágyuk, ropognak a fegyverek,
Most látszik meg, mit ér egy magyar gyerek.

-
Sej, ha bemegyek a Baross kaszárnyába,
Széket is adnak, hogy üljek le árja,
Széket is adnak, le is ülök rája,
Éles az olló, a göndör hajam vágja.

Göndör hajam lehullik a földre,
Gyere babám, szedd fel a kötényedbe,
Ahány szálát felszedsz a kötényedbe,
Sej, annyi százszor jussak az eszedbe.

-
Sirt az anyám, mikor én megszülettem,
De még jobban, miko katona lettem,
Őszi szellő fujd el a pántlikámat,
Ne epezd az én jó édesanyámat.

Bimbó voltam, mikor én megszülettem,
Rózsa lettem, mikor katona lettem,
Kinyillottam a babám ablakába,
Elhervadom a tüzérlaktanyába.

KároJ kiráj leszállott a lovárol,
Szegény rongyos baka előtt megállott,
Hidd meg fiam igaz magyar hitedre,
Nem lesz többé egy baka sem kikötve.

KároJ kiráj, hogy felüll a lovára,
Bis szivekben öröm lobban szavára,
Szeme ojj szép, mint a mennybolt csillaga,
Nézi is ugy, áldja is ugy a baka.

-
Románia közepébe piros rózsa nyilik,
Debreceni magyar baka gyalog masirozik,
Te taogass magyar baka, ugy is el kell menni,
Messze van az édesanyád, nem sirat meg penki.

Majd megsirat, majd meggyászol szomszéd trombitaszó,
Románia közepébe leng a magyar zászló.

Ne sirj, ne sirj, édesanyám, Ugyis mindhijjába,
Nem hallik el zokogásod el Romániába,
Ne sirj, ne sirj, édesanyám, ugyis mindhijjába,
Nem hallik el zokogásod el Romániába.

-

Duna vize, Tisza vize, ne hányd a hullámot,
Ereszd haza hosszú szabadságra az egybeli bakákat,
Majd eljön még a parancsba honvédlaktanyába,
Elmennek az egybeli bakák hosszú szabadságra.

Isten hozzád tölténytáska, szurony, hüvej, puska,
Már én többet nem hordozlak, doblak a raktárba,
Visellem a kis kalapot, nem is szalutálok,
Várnak engem odahaza a kökényszemű lányok.

Tab, Balikó Béláné, 1914.

Kapozsvári kaszárnya, de magos a teteje,
Ráhajlik a cseresnyafa levele,
Cerebogár csipd le annak levelét,
Le ne törje seje-haj, a rezecsákóm tetejét.
Kapozsvári kaszárnya de magos az ablaka,
Huszárgyerek most könyököl ki rajta,
Zöld az erdő, zöld a mező ideki,
Huszárgyerek a babám, a kaszárnyából gyere ki.

-
Andocs, Asszonycsoport/Szücs Jánosné, 1914.

Édesanyám rózsafája, én vagyok az ága,
Én vagyok a Károly király legszöbb katonája,
Százhusz éles nyomja a vállam,
Szívemet a nehéz bubánat,
Itt kell hagyni a kedves babámat,
Szívemet megöli a bánat.://:

-
Andocs, Asszonycsoport.

2. Széles az Isonzó vize, Keskeny a hid rajta,
Ne menj arra barna babám, Mer leesel róla,
Engedjete, Hadda essem az Isonzo vizébe,
Ugy se lessz a háborúnak tizennégybe vége.
1 Széles az Isonzó vize, Keskeny a hid rajta,
Ne menj arra kisanygalom, mer leesel róla,
Nem esem én, nem esem ém Isonzo vizébe,
Inkább veled esem kisanygalom szerelembe.

-
Torvaj, Ajzert Jánosné, 1912.

Láttam, mikor leszállott a páva,
Rászállott a sorozószobára,
Ergye babám, te hajtsd el a pávát,
Hogy ne sorozzanak több katonát.
Láttam, mikor leszállott a főske,
Rászállott a rozmaring tövére,
Ergye babám, te hajtsd el a főskekét,
Hogy ne szeressenek több menyecskekét.

-
Szenna, Kiss Istvánné, 1892.

Az egyesbe de kemények az ágyak,
Nem ojjan, mint kisangyalom tenálad,
Két szál deszka, meg egy rongyos bakaköponyeg,
Látod bapm, ijjen a komiszélet!

Topánár, Kiss Istvánné, Sipos Julianna, 1902.

Már minálunk a faluba virágzik az erdő,
Hull a könnye a babámnak, mind a záporesső,
Sirva mondja édesanyám az édesapámnak,
Jaj, Istenem, besorozták a Pistámat katonának!

Már minálunk Mesztegnyőbe megverték a dobot,
Kiabálja a kisbíró, felmentések jöttek,
Fut a Jancsi, fut a Pista, jegyző úrhoz menek,
Hizott libát, kövér kacást a jegyző úrnak visznek.

Jegyző uram, kérem szépen, van-e fölmentésem?
Még az éjjel kétszáz tojást hoz a feleségem,
Ha ugy tetszik jegyző úrnak, ott benn is foghatja,
Elég erős feleségem, nem látszik meg rajta.

Felségem egész héten kotlóstyukot keres,
Jövő héten jegyző úrnak kis csirkéket keres,
A kiscsirkék sirva mondják az édesanyjuknak,
Jövő hónapba gazdájuk hejett berukkolnak.

Van énnékem két szép lovam, mind a kettő sárga,
Ejjel-nappal készen áll a jegyző ur parancsára,
Inkább leszek jegyző úrnak nyúlfogó kuzyája,
Mégsem leszek Károj kiráj vitéz katonája.

"édesapámtu tanutam, aki a 14-es háboruból gyütt haz, s
tőle mind megtanultuk. Hiába vót neki 7 gyereké, nem
gyühetett haza, de gazdagok azok hazagyühettek... a
gyerkeknek meg köllött keresni a kenyüket, akik
képésaratók vótak.

Mesztegnyő, Szolnoki Fülöpné, Németh Julianna, 1904

Föcskemadár szállott a vasutra,
Isten veled babám utoljára,
Nem fogok a kapud előtt várni,
Tudom, fog a szegény szived fájni.

Föcskemadár de régen utazol,
Nem láttad-e a babám valahol?
Láttam biz én Dél-Galécijába,
Isten veled babám utoljára!

Hab.-császárá, én is azé vagyok,
Mehoztam a pántlikás kalapot,
Azt is az én kisanygalom vette,
Könnyes szemmel a kalapomra tűzte.

Kapcsvár, Rácz József, 1908.

Károly király fellovagol a hegyre,
Onnan nézi, merre harcol a népje,
Harcoljatok kilencszázbeli gyerekek,
A harctéren fojik el a véretek.

Kilenc levelet írtam a babámnak,
Tizediket meg az édesanyámnak,
Olvad anyám vérrel írott levelemet,
A harctéren hagyom az életemet.

Nagyberény, Szántó Ferenc, 1918.

Addig megyek, míg a szememmel látok,
Míg egy sűrű erdőre nem talállok,
Sűrű erdő közepébe kaszárnya,
Oda vagyok három évre bezárva.

A gőzösnek csattog a kereke,
Barna legény hajlik ki belőle,
Barna legény azt üzeni,
A harctérre kell majd nekünk menni.

Berzence, asszony-csoport

Kilencszáztizennegyedik évbe
Letekintett a jó Isten a földre,
Lezekintett a szép Magyarország közepére,
Sej, a legénység jőjjön a harctérre.

Anyám, anyám, kedves édesanyám!
Te voltál a fölnevelő dajkám,
Születésem napjaig jaj, de megőriztél.
Engemet a háborúra fölneveltél.

Anyám, anyám, kedves édesanyám,
Szedje is össze minden civilruhám,
Szedje össze, tegye a láda fenekére,
Háborus a világ, nem öltözök véle.

Házunk előtt megy a gőzös sebessen,
Az viszi a jászlevelem messzire,
Az van írva jászlevelem lapjára,
Sárga a nyárfa-föld, a testemet lezárja.

Ha elindult ez a gőzös, haddax menjen,
En utánam senki ne keseregjen,
Mert, aki én utánam sir, kesergg,
Az áldja meg, aki engemet teremtett.

Megizentem a szeretóm édesanyjának,
Más szeretőttx keressen a lányának,
Mer én innét nemsokára elmegyek,
En a lánya szeretője soha nem leszek.

' Iregszemcse/Ürög, Maronics János, 1913.

El kell mennem katonának messzire,
Kir hagyom a babámat? Nincs kire.
terád hagyom legkedvesebb pajtásom,
Eljed vele világotat, nem bánom.

Majd ha letelik a három esztendő,
Jó pajtásom add vissza a szeretóm,
Életd vele világotat idáig,
En meg élem koporsóm bezártáig.

Berzence, Sánta Vendelné, 1996.

-

Hervad az a rózsa, akit szagolnak,
Hervad az a kislány, akit csolkolnak,
Hervadjon el, hervassza el szivét a bánat,
Ha már engem elvisznek katonának.

Kisangyalom, ha katona nem lennél,
Ablakodba sok jó estét monáának,
De mivel, hogy kisangyalom katona vagyok,
A kaposvári kaszárnyába hervadok.

Berzence, Sánta Vendelné, 1896.

Akármi jjen korhel gyerök vagyok,
Édesanyám nevelése vagyok,
Édesanyám nevelt föl engömet,
De nem tudja a bus életemet.
Ha ő tunná a bus életömet,
Ejjel-nappal siratna engömet.

Buzsák, Horváthné és asszonyok.

Jaj, de busan nyeringet a kaptány ur pejlöva,
Talán bizon a gazdáját siratja,
Ott fekszik egy rezgönyárfa száraz tövébe,
Három éles olasz gojó van a szivébe löve.

Buzsák, Horváth Ferencné/1900/és barátái.

Elindult a gőzös az állomásra,
Most a lányok sirva néznek utánna,
Minden szömrre zsebkendő van takarva,
Ki babáját, ki rózsáját siratja.

Ne sirjatok ti csurgói leányok,
Nemsokára visszajövünk hozzátok,
Szóll az ágyú, ropognak a fegyverek,
Magyar gyerek vérrel festi a mezőt./Harcteret/

Ha kiérünk a harcnak mezejére,
Leüllünk egy lött ágyúnak melléje.
Szóll az ágyú, ropognak a fegyverek,
De sok holttest takarja a harcmezőt/harcteret/

Édesanyám, mért szültél a világra?
Negyvennégyes ágyugoló számára,
Negyvennégyes ágyugoló eltalál,
Édesanyám, ne várj haza soha már.

Ha meghalok, lányok eltemessetek,
A siromra rozmaringot tegyetek,
Az legyen az én fejfámra ráírva,
Itt nyugszik egy magyar baka meghalva.

"Mikor édesapám ment ki a frontra, ezket énekelték
a somogyszobi állomáson a vonatnál".

Csurgó, Borbély Teréz, 1913.

Mikor mőnetem a szennai templomba,
Fehér galamb szállott a vállomra,
Fehér galamb sugja a fülembe,
Megjött már a behívó-levelem.

Tennap este behivatott a bíró,
Hogy megjött a katonai behívó,
Kék cédulát adott a jobb kezembe,
El köll mönni október elejére.

Szenna, Feket József, 1886.

Hej, biro, biro, biro, te szennai bíró,
Két szőmbődet sződje ki a holló,
Mért irtad be a nevem katonának,
Hej, mikor engemet a lányok is sajnálnak.
Hej, minek mönnek én a szennai templomba,
Nem látom a babámat a sorba,
Sem a sorba, sem a sor szélibe,
Hej, tennap vitták el a jászos temetőbe.

Szenna, Fekete József, 1886.

Ferenc Jóska, ha fölül a lovára,
Kirugtatott a csatamezejére,
Ferenc Jóska le-lenézett a földre,
Lova lába térdig jár a vérbe.

El köll menni katonának, Jaj, de nagyon messzire,
El köll menni a csatába az orosz/olasz/katárszélre,
Itt köll hagyni a babámat, azt se tudom, hogy kire,
Terád hagyom jó pajtásom, Eljed veled világodat, nem bánom.

Szenna, Pető Imre, 1900.

Esztergomi kikötőbe van egy hajó kikötve,
Abba van a babám megsebesülve,
Azt a hajót kétszázszor is körülcsiratom,
Még se jön ki vigasztalni engemet a galambom.

Perőcsény, Tóth Zsigmondné, 1903

Söprik a katádi utcát,
Szedik a magyar katonát,
Csak hadd szedjék, csak hadd vigyék,
Csak angyalom el ne vigyék.

Erre, erre, most mén erre,
Csak a ruha viszi erre,
Ha ja ruha szép nem volna,
Maga egész szunyog volna.

/ Kiskarádom semmi sincsen,
A szobába hire sincsen,
Kiskarádon van a java,
Találkozik szőlke, barna.

Üssön meg babám a ménkü,
Akkora, mint hat malomkü,
Mér tartottál engem szóval,
Ennyi esztendőtlől fogva? //

Karád, Kreka Magda 188

--ää--

Trieszt felől, Trieszt felől Jön egy hadihajó,
De sok szőke, barna lánynak benne van a párja,
De csak minden tizediknek Jön vissza a párja,
A többinek Trieszt alatt Omlik a föld rája.

Ha meghalok, ha meghalok, Ki fog megsiratni,
Ki fog az én koporsómra fejfát akasztani,
Fejfa mellett meghagyom a véres köpönyegem,
Valahol egy barna kislány Maj megsirat/betakar/engem.

Szemfödelem lesz nekem a véres köpönyegem,
Valahol egy barna kislány maj megsirat engem.

- Szántó, Jany Jure 1908

Sej-haj, ez a Csurgó be vagyon kerítve,
Hogyha lehet, kimegyek belőle,
Ollan rózsabimbót hagyok benne,
Sej-haj, három évig fáj a szívem érte.

Sej-haj, lemegyek az Alföldre csikósnak,
Szilaj csikót választok magamnak,
Szilaj csikó, csengő is lesz rajta,
Sej-haj, azon megyek ki az olasz frontra.

-
Ez a kislány, barna kislány
Azért megharagudott rám,
Hogy az este, szombat este
A szeretője jár hozzám,
Ha elveszi, hadd éljen vele,
Csak előttem meg ne ölelje,
Mert, ha előttem öleli,
Meg kell a szívemnek repedni.

Ez a kislány, barna kislány
levelet írt a harctérre,
Azt írja a kedvességnek,
Gyűjjön haza már, ha lehet,
Hazmennék, sej, de nem lehet,
Letöltöm a három évemet,
Egyet a kedves babámér,
Kettőt a magyar mazámért.

-
Ha mej engem, ha mejd engem
Beesnek az egyesbe,
Vasad vernek, vasad vernek
Lábomra és kezemre,
Szoritja a kezemet,
A bánatos szívemet,
Babám szive, babaám szive
A bánattól megreped.

Csurgó, Borbély Teréz, 1913.

Lajos 1905

El-el-elmegyek, nem maradok ez tájon,
Hogy a szívem a babámér ne fájjon,
Mer a szívem a babámér nagyon fáj,
Szölkét szemetek, mer a barna megcsalt már.

Nem, nem nem megyek, nem megyek katonának,
Inkább megyek zölderdőbe betyárnak,
Zöld erdőbe, ha elér a nagy álom,
Fáradt fejemet babám ölén találom.

-
Kaposvári fegyházba,
Magam vagyok bezárva,
Gyere babám, váltsá ki,
Ne haggy el a kaposvári
Fegyházba elhervannyi.

Kiváltalak, ki, ki, ki,
Nem hagylak elhervannyi,
Eladom a keszkenőm,
Kiváltom a kaposvári
Fegyházból a szeretőm.

-
Ha bemegyek a siófoki csárdába,
Belevágom a késem a gerendába,
Aki legény vegye ki,
Azt csak legény teheti,
Még az éjjel vérbe fürdik valaki.

-
Jaj annak, jaj annak a kislánynak,
Kinek más faluba van a babája,
Nám az enyém velem van egy faluba,
Még sincs a szívem soha nyugodalomba.

Nem, nem, nem írok, nem írok több levelet,
Olasz gojó ellőtte a kezemet,
Írd meg pajtás a jó édesanyámnak,
Hogy több levelét ne várja a fiának.

Olasz gojó ellőtte a kezemet,
Már én nem írok, nem írok több levelet.

Este van, este van, de nem minden lánynak,
Csak annak a lánynak, kihez későn járnak,
Én hozzám nem járnak szívem fájdalmára,
Elment a szeretőm Délamerikába.

Hideg szelek gújnak Délamerikában,
Azt írta a babám, menjek el utána,
Nem megyek utána, te is gyere vissza/. . . Délamerikába
Ne legyen a szívem oly igazán árva.

-

Este van, este van, megy a nap lefelé,
Ballag a vőlegény a menyasszony felé,
Bemegy a szobába, leül a diványra,
Ráhajtja a fejét a menyasszony vállára.

Este van, este van, megy a nap lefelé,
Ballag a regruta a kaszárnya felé,
Bemegy a szobába, leül a strónzsákra,
Rózsás lapot ír a régi babájának.

-

Már minálunk soroznak,
Nemsokára be is rukkolnak,
Lány mondja az anyjának,
Viszik a babám katonának-

Elkiséri a vasutra,
Beadobja a rüsztungot a vonatba,
Ereggy risztunk csatázni,
Én meg megyek a lányokkal cicázni.

-

Már minálunk rekvirálják a búzát,
Mind elviszik a legények legjavát,
Maradt itthon kettő-három nyomorék,
Rátok lányok be is borult a nagy ég.

Már minálunk rekvirálják a tököt,
Katonának abból főznek ewédöt,
Maradt itthon káposzta, bab és krumpli,
Az fogja az én hasamba kicsirozni.

-

Fel, fel vitézek a császári körben, nem, nem nem megyünk mi oda, Virág-
zik a re-ce-ce-ce-ce, Gyönyörű szép éjcsakája Hány csillagból van a
szemed Juliskám, Mariska, Fölhajlott a szoknyája, Kilátszik a Pi-pi-
pi-pi-piros Háromszor is piros, Piros bor van az üvegbe Befordultam
a konyhába, Rágyújtottam a pipámra, Rágyújtottam, Volt szeretőm, de már
nincs Mennyország sem pokol, Még azt mondja a retek, a retek, Hogy én
szölkét szeretnék szántani, Zöld bokorból jöttem én a világra, Nem izz
voltam soha, nem is leszek soha csapodár, Megmaradok én a régi babámná:
Nem kell nékem senki megunt babája, Akramíjjen szépen szól a bibic
madár a réten, a réten, Megölellek kisangyalom a héten, Széna, szalma
Piros alma, gömbölyű két karja vállamat takarja, Megölelném, de ő azt
nem akarja, Kiindultam városimból, Azt gondultam jobbra fordul, Huzz
rá cigány rip-rop-rppogóssan, Hadd járja meg Sári nem tom, Klári nem
tom kippen, koppon-kopogóssan, De szép a katona, ha büszke a lova,
Lovát ha fölsarkantyuzza, Az ellenséget szétszórja, Huzz rá cigány,
huzz rá, Hadd mulasson a lány, hisz az nem utolsó, A szája mosojgó,
Hadd perdüjjön a szoknyája Éjjel-nappal a csárdába, Hadd mulasson
a lány, Télen nyakába terittem a bundámat-mat-mat, Nyáron pedig esső
ellen a subámat, Az alatt nem ázom, Az alatt nem fázom, Eszem azt a
kis barnája, De sok cselkot raktam rája, Hej, Jula, Jula, Jula, A Pest
mellett föl a Duna, nincs is annak szakadéka.

- "Édesapám, mikor katona vót, ottan a társakkal szokták énekelni,
összeállítani szórakozásból" -

Somogyvár/Kupavár/, Nagy Sándorné, Németh Anna, 1922/ásatás közben,

Ni-ni-ni-ni-ni,ni-ni-ni-ni-ni-ni,
Mi mozog a Zöldréveves,zöldre van a rácsos kapu
Fel,fel vitézek a Csapuccán végestelen végig,
Minden kisablakba vigág nyilik,
Minden kisablakba Hármás levele vgyyon,
Hármás levele vgyon az epernek,
Három szeretője van,három szeretője van egy
Legyénységem oda öt-hat évre,
Jászba borult fölöttem az ég is
Jó anyám kettős-rendek jobbra át,
Jobbra-balra kacsingatok,
Én a vezényszóra nem hallgatok,
Azér lettem,azért vagyok
Az egyesbe bezárva.

Az egyesbe,az egyesbe,
De kemények az ágyak,
Nem ojjan,mint kedves babám tenálad,
Két szál deszka,kemény alja fejfája,
Nyári pokróc takaródzó dunyhája.

Dunya,dunya,dunya,csipkés dunya,
Kilátszik a lábad ujja.
Azért látszika lábad ujja,
Mer rövid a csipkés dunya,
Dunya,dunya,dunya,csipkés dunya,
Kitátszik a lábad ujja.

Lábadujján van a köröm,
Lábadközött az igazi öröm,
Dunya,dunya,dunya,csipkés függöny az ablakján,
Fére van az hajtva,
Ara jár egy honvédtüzér,
Bé,bekacsint rajta.

Ne kacsingass honvédtüzér az én ablakomba,
Inkább gyere,inkább gyere,feküdj az ágyamba.:/:

"Még katonaidőmbe,16-ba,19-be akkor csinátuk így többen"

Varjaskér,Hosszu Lázár,1898.

Baka-miatyánk

Miként a kéthete/s/ zöldhasú reknutának sajkájába párolgó zupa orcsiklandós, köménymagos illatátul elkábul katonaruhás szobacica által felsurult tükörsima szobapadlón elcsúszott lovassági tábornok dörgő káromkodásától felébredt fakir kiaszott melkéből előtörő hörgő sóhajtas feltán meglágyult aszfalten kopogó jégeső által elvert suszterinas füttyölésében gyönyörködő operaházi karmester dirigáló pálcájáraix támaszkodó sarko hordár árgus szemeivel körültekint, miként a kakukkos óra ingájának lengésétől kettészakadt bodor pipafüst merő mivoltától prűszkölő vén macska lángoló bajusztól megcsiklandozott teknősbéka sima hátarul lecsúszott svábbogár csendes hét tokjáról emberevő indiánusoktól meglepett bakfis lány kötényében összeszedett édes számócában duskáló sárgarigó füttyölésétől fölébresztett éjjeli bakter rozsdás filinkájától agyendurrantott szunyog lehelletéstől megérintett vadrózsa bokorban szundikáló kuliszatologató nyitott szájába a megtermékenyítő záporosó becsurog, akként csurogjon miránk is szegény bakákra az Isten áldása. Ámmen.

Cigánybucsúztató

A mi ^asgedelmünk legyen a nagy szemű, karikalábú, tarka hátú, füstös ^{reménytelen} sammiségű Jupiternek nevébe, aki szerezte az üllöt, kis és nagy kalapácsot, minden csengő-bongó szerszámokkal együtt a fűjtatót, ami nektek is kedves hallgatóim hasznatokra abhele, elsősorban anyg szemű, karika-lábú, tarka hátú, füstös sammiségű Jupiternek nevében és az előttem megpityeredett gyászszereg vigasztalására felveszem és elmondom egyhágunk alapigéjít, amejjek irva található a kétfogú guzsaján szótt gatyá harminckéttedik ráncának a kilencvenkéttedik akasztásában, ahol is a megnevezett szent helen a kétfogú guzsajáró vén cigányasszony pöntölinek a harminckéttedik ráncának a kilencvenkéttedik akasztásában a következő adatok hallhatók: szép volt, jó volt, a dade magzata, de mégis megmérdalódzott, megfujtotta a nagy nyavajája, mejjet a nagy fáraó okozott reája, nem hatta a fáraó tovább nyakaskodni, berántották a pokolba többi attyafiai, vannak ám ott néki sok szép rokonai, kár volna nevüket elő nem számlálni, csak figyelemmel hallgassa mindenki, Harangércvalagú Gereben Magdolna kedves hitestársa, Kecskefülü Jóska, pantallér pofájú

Mikor mőnetem a szennai templomba,
Fehér galamb szállott a vállomra,
Fehér galamb sugja a fülembe,
Megjött már a behívó-levelem.

Tennap este behivatott a bíró,
Hogy megjött a katonai behívó,
Kék cédulát adott a jobb kezembe,
El köll mőnni október elejére.

Szenna, Feket József, 1886.

Hej, biro, biro, biro, te szennai bíró,
Két szőmődet sződje ki a holló,
Mért irtad be a nevem katonának,
Hej, mikor engemet a lányok is sajnálnak.

Hej, minek mőnjek én a szennai templomba,
Nem látom a babámot a sorba,
Sem a sorba, sem a sor szélibe,
Hej, tennap vitták el a jászos temetőbe.

Szenna, Fekete József, 1886.

Ferenc Jóska, ha fölül a lovára,
Kirugtatott a csatamezejére,
Ferenc Jóska le-lenézett a földre,
Lova lába térdig jár a vérbe.

El köll menni katonának, jaj, de nagyon messzire,
El köll menni a csatába az orosz/olasz/határszélre,
Itt köll hagyni a babámot, azt se tudom, hogy kire,
Terád hagyom jó pajtásom, éljed vele világot, nem bánom.

Szenna, Pető Imre, 1900.